

Televisi ristimise päevaks

Oh sa mu väike trullike,
nii imearmas viss.
Kas sa tead, kes on su emme
ja kes on su iss?
On tähtis teada sugupuust,
kas oled mats või von,
sest selle järgi
eluraja pikkus seatud on.

Ma usun, et kord saabub aeg,
kui maad ei põlata
ja Eesti põllumajandus
aujärke peale saab.
Siis tähtis iga vasikas
ja põrsas-lambatall,
kuid sina uhke praegugi
võid olla päikse all.

Su vigur jutt on vahva leid
ja särtsakus su sees
toob muige selle palgele,
kes on ekraani ees.
See teisipäev, kui saates „Maa“
võib kuulda sinu „mööd“,
on rõõmsam põllumehele,
kes tulnud päevatöölt.

Noh, ela rõõmsalt edasi
ja ära iial näe
sa rada, mis on põhjata
ja aia taha läeb.
Mind usu – meil on vaja sind
ja sinu kelmikust.
Siin halli muretaeva all
sa rõõmutäpiks just.

* Loetud ette Paide kultuurimajas 1993. aasta sügisel.

Tead, mis väärt on piim ja liha,
selge see, kui üks kord üks.
Kurja vaeva näed, et üha
kõrgem oleks väljalüps.
Pool su vaevast läheb tühja,
suuri toodanguid sa ei näe,
kui sul noore karja kasvatuse
nõks ei ole käes.

Piima võti lüpsjapihus,
juba tuntud tõde see,
aga võti ilma lukuta
ei ust veel lahti tee.
Piimalukk kui iga teine
koos on mitmest nublakast,
siin tähtsad vedrud mõlemad –
nii lehm kui mullikas.

Iga lehm on ükskord olnud
väike lehmavasikas,
aga kaugelt igast lehmikust
ei lüpsilehma saa.
Siin on mitmed asjad mängus,
sinu enda käes on trump,
kas lehmalaps jääb kängu
või saab temast piimapump.

Parandad sa lehmale tõugu,
teed tal laudad moodsamaks,
aga mullikate jõugud
kehval toidul kidumas.
Murrad pead ja kratsid kukalt:
piim ei tule ... Miks? Ei tea!
Sa ise saed ju ~~oska~~, *oksa*
kus su piimatonnid peal!

Kui saaks kirjasõnast välja,
jõuaks tegudesse laul,
et ekstra uuendkari,
see on karjarahva au!
Oskust jätkub – jätkuks tahet,
et peagi öelda saaks:
„Meil iga lehm on noorelt olnud
Ekstra mullikas.“

1985. a

* Selle ja ühe jutu Luxu mullikast lugesin 1985. A Kurgjal mustavalge karja päeval, Linnutaja laulis, mina lugesin vahele. 1986. a oli TV-s.

Kui mina alles ...

Kui mina alles plika olin,
mõtlesin ma nõnda:
Saaks mina üks kord peole minna,
kõrgeid kingi kanda.
Saaks mina siidikleidi selga,
siidisukad jalga,
juuksed krussi keerata
ja poisil musu anda.

Aastad läksid, aeg see tuli,
saingi peole minna,
suveõhtul sumedal
sain poisil musu anda.
Laulust laksus mets ja maja,
seda kõik ju näevad –
kui on piigal peigmees kõrval,
rõõmu täis on päevad.

Leivad said meil ühte kappi,
lapsi täis sai tuba.
Lapselapsi kümme tükki
ringi lippab juba.
Muret-vaeva tulnud kanda,
saatus kõike andnud,
eluveski jahvatand nii püüli
kui ka tangu.

Hall on pea ja prillid ninal,
nõnda käin nüüd ringi,
palju paare kulutatud
ära kõrgeid kingi.
Sukavarrast veeretades
mõtlen veidi nukralt:
see aeg võiks olla ees,
kui unistuseks siidisukad.

18. novembril 1991

* „Viljaveskile“ 16.12.1991

Me räägime nüüd ...

Me räägime nüüd paljustki,
mis enne oli tabu.
Kui sõnad ükskord tehtud teoks
saab mitmest hädast jagu.

On plaanid täis mul pilgeni,
kuid poes on kaupa vähe.
Ja miks nii moes on defitsiit,
ei mahu lihtsalt pähe.

Miks sööti jäeti ääremaad,
see teeb nüüd peavalu.
Kui sa ei karda Siberit,
siis palun! Võta talu!

Miks saastatud on järved-jõesed
ja kaevudest saab solki?
Kes selles asjas süüdi on,
sel tarvis lihtsalt kolki.

Miks isemajanduse asjad
ATK-s pandi jutti,
kui täideviija – põllumees
veel asjast ei saand sotti.

Miks nõnda suur meil migratsioon,
jääb põhirahvust väheks?
Ja toonekurg, va tobe lind,
miks eestlasi toob vähe?

Veel leidub neid, kes hambaid
Kirde-Eesti külge a'avad,
kuid fosforiiti Eestimaalt
nad nõnda palju saavad.

↓
Siin tuleb trääsat näidata.

1987. a

* „Viljaveskile“ laulud 28.08.1991

Nukra hommiku laul

Oh, naised – miks te olete küll nõudnud,
et meestega saaks võrdsed õigused?
Nüüd oleme me sinna maale jõudnud,
meist igaüks saand topeltkoormuse.

Sa sööda-jooda kodus meest ja lapsi
ja vaata, et saaks selga puhas särk.
Päev ühiskonna heaks sa anna krapsilt
hea nägu peas – see on me ajamärk.

Sa ära raskustele alla vannu,
sul ikka reipalt kerge olgu samm.
Pea lehma, lambaid, kalkuneid ja kanu,
tea – et neid vajab toitlustusprogramm.

järg

Mis olen oma ülemustel teinud,
et nad mind on määrand orjusse?
Kas nende meelest patuteel ma käinud,
et headus kadunud on kurjusse?

Mul vaba päeva lootus kadund ära
nii kauaks, kui saab Silvil terveks jalg.
See võtab silmanurgast viimse sära,
veel kortsulisemaks mul muutub palg.

Oh, vissikesed, teil küll armsad silmad
ja nõnda ilus niiske ninaots.
Mu elu kibedaks teeb see, mis alailma
teil renni kukub, ikka sorr ja pots.

Käib öösel laudas keegi, kes ei oota kutset.
Ta hommikuks kaob nagu suits ja tolm.
Mul jätab mälestuseks lahtimurtud ukсед
ja jäljed – number 43.

On kodus vedada veel 12 kärbist heina.
Ja Andrus kordusõppustele läks.
Ja Suureperes õue täis on leina,
seal pereisa järel jäävalt sulgus uks.

1983. a

* “Viljaveskile“ lauldud 28.08.1991

Kolhoosilaul

Vat lupsadi luusangadi, kõtt kõpsadi kuldkingadi.
Oi-oi, mis nüüd juhtus? meie küla läks kolhoosi.
Jüri hobused said Mari talli,
Mari lehmad pandi Maali lauta,
Maali kanad toodi Juuli rehalasse,
Juuli lambad jäid Jürile.

Vat lupsadi luusanga, kõtt-kõpsa kolhoosikorda.
Varandusest ilma jäi nii kui niuhti, peremehest sai moonakas.
Kusti kündis Mardi põldu,
Mart peksis Jaani vilja,
Jaan võttis Matsi kartuleid –
nii tuleb õnn õue!

Vat lupsadi luusanga, käsuandmine läks kähku käima.
Juhtimiseks polnud mõistust vaja, tobeduse õis löi õitsema.
Jõululauba künna põldu,
lihavõttel peksa rehte,
jürikuul tõsta sabast lehmi
ja õnn ongi õues!

Vat lupsadi luusanga, stalinlikku kolhoosikorda.
Kes jõuab seda vaeva mõista? Tänapäeval vist ei keegi!
Oi-oi-oi hosianna, sotsialismuse taevamanna!
Päevatöö eest kopik palka,
silma-vesi oli tasuta!

Vat lupsadi luusanga, kõtt kõpsa kolhoosikorda.
Veel ei saanud hinge kätte, maamees elas aina edasi!
Aastad võtsid minna-tulla,
siis tuli Nikita sula,
kasvas mais, mis konna kõrgu,
maamees elas ikka edasi.

1991. a

* „Viljaveskile“ lauldud 28.08.1991

Muheleb maamees

Muheleb maamees, kui kevad on tahe,
parajalt vihma ja päikest täisports.
Kui üht on liiast ja teist jälle vähe,
silmis tal mure ja otsmikul korts.

Vili on külvatud, kartul on mullas,
nüüd hingetõmbeks on aega üks sõõm.
Kordaläind kevade väärtus on kullas,
selles on sügise rikkuse mõõt.

Jaaniöö tuled ja heinatöö higi,
päeval on lagi ja kägu on tumm.
Ärevus vargsi poeb südame ligi,
selles on valminud viljade lumm.

Kombainid on rivis ja mehed on ootel,
algamas lahing, mis raske ja karm.
Ununeb kõik, mis on väljaspool põldu,
kodu ja lapsed ja naisegi arm.

Nõnda see maamehe elu käib ringi,
alati kätes ja jalgades rutt.
Tööta ei keegi sul midagi kingi,
paastu või palu, kas tulgu või nutt.

Linnamees kurdab, et päike on palav,
vihm liiga märg on ja tuul puhub ka.
Maamees vaid vannub,
ei kurda, ei hala,
hambad on ristic
ja päästab, mis saab!

1982. a

* „Viljaveskile“ lauldud 29.08.1991

Minevased mured

Linnukene laulab, aga süda on tal mures,
kuidas küll jõuab pojad kasvatada suureks.

Ai tiri-tari trimmaiaa!

Lõoke, ööbik, pääsuke ja vares laulab ka.

Kuidasmoodi ilmaelu küla poolt on nähtud,
selle järgi lorilaulu sõnadki on tehtud.

Ai tiri-tari trimmaiaa!

Murest läbi pila laulab inimene ka.

Ega Eesti oma krooni ei saagi meile tulla,
Otsasonil pole teda kuhugile panna.

Ai tiri-tari trimmaiaa!

Häda, häda, häda selle krooniga.

Aga Savisaarest mina ei saa küll sotti,
kas tõesti tema tahab meid aja kotti?

Ai tiri-tari trimmaiaa!

Üks pime asi on see poliitika.

Mõni kildkond ihkab Kremlist paitust pärikarva,
selle väljateenimiseks annaks ära Narva.

Ai tiri-tari trimmaiaa!

Kas päris Eesti riik tuleb Narvata?

Aga Kelamil ja koniteel on ladvas miski sassis,
Vene tanki toru ees saad Eesti riigi passi.

Ai tiri-tari trimmaiaa!

Jama ju, kui kõnnid kahe passiga.

Eks need ümberkarand kommunistid teevad praegu ilma.
Kurat! Äkki jätavad meid Eesti riigist ilma.

Ai tiri-tari tammaiaa!

Valimiste aja popp oli ümberhüpata.

Eks põllumeeste elu on praegu tõesti kibe,
ling tema kaelas on üleliia libe.

Ai tiri-tari tammaiaa!

Aitab valitsuski poomisnööri määrada.

Aga katsu sa korrakski ka oma õigust otsi,
intritega ühte patta pannakse sind sutsti.

Ai tiri-tari tammaiaa!

Ega mats ikka saksa vastu jõuga ei saa.

Eks näe, kes läeb põhja ja kes veab end märke,
keegi ei tea, kuidas plaanid lähevad tärke.
Ai tiri-tari tammaiaa!
Mõni ihkab Rootsi riigi alamaks.

Ega vaese rahva rahakott ei küüni lihaletti,
asjameeste armust saab ta kõhutäiteks petti.
Ai tiri-tari tammaiaa!
Vahest tahaks kas või kontigi närda!

Päris väetitele hakatakse keetma rupskisuppe,
eks keegi varu selle varjus paremaid produkte.
Ai tiri-tari tammaiaa!
Lürbi suppi ja õhka: „Armas isamaa!“

Tallinnasse tehakse valuutalõbumaja,
seda just on Eesti rahva kõige rohkem vaja.
Ai tiri-tari tammaiaa!
Emad, rõõmustage! Tütred saavad teenima.

* „Viljaveskile“ lauldud 28.08.1991

1991. a juuli

Lõngalaul

Põhjatähe alla mahuvad
Eestimaa ja Norra mõlemad.
:,: Neil mõnda ühist oludes
ja Põhjamaa kaunis looduses.:,:

Oli oidu meeste mõtetes
ja tarkust tehtud tööde sees.
:,: „Estviking“ nende mõtteist sai,
Valge Daami valvata ta jäi.:,:

Ja värtnad hakkasid veerema,
unelmate lõnga kerima,
:,: nii, nagu vihmas vikerkaar,
lõid heidekeerud särama.:,:

„Estvikingi“ lõngas õn sarmikust,
elegantsust ja pehmust ja kelmikust.
:,: Võid pakast ja tuuli sa trotsida,
tema embuses mõnu neist tunned sa.:,:

Jätkuks vardaid ja nobedaid näppusid,
saaks kampsuneid, sokke ja sallisid.
Ei südame kallale külm siis saa,
koome sõpradeks Norra ja Eestimaa.
Ei südame kallale külm siis saa,
koome sõpradeks kaks karget Põhjamaad.

märtsist kuni augustini 1992. a

* Lauldud Paide Vallimäel „Viljaveski tõsilugude“ kontserdil 22. augustil 1992.

„Viljaveski“ perekonnavalss

Oi-oi kui palju aastaid juba
rõõmus olnud talutuba,
teleka kui lahti teed,
on „Viljaveski“ sinu ees.
Muigel moel ja kortsus kulmul,
nii kuis vaja, on ta tulnud.
Uudistanud, õpetanud,
maamehe meeltki lahutanud.

Olid möldripoistel rõõmsad silmad,
mõni oli habemes, mõni oli ilma.
Nii nad Eesti tarre tulid,
vahvad vuntsid kõik nad olid:
Müüri Märt ja Matši Narusk,
tõene jutt ja pila varuks.
Hanson Rein neid toetas takka,
nii sai jahu veskivakka.

Neil „Nunnukonkurss“ laineid löi
ja hiigelnunud kokku tõi.
Siis „Lauluvanker“ laskis traavi,
mängisid ja laulsid staarid.
Tehtud meeste tähtsad jutud,
Kõrdi Karla naerud-nutud,
veskitiib kõik kokku kandis,
kuulata ja näha andis.

Nii kulges veskil elurada,
tal jutuotsi mitusada.
Kiitis hoolsaid, rappis laisku,
ei lasknud minna rahval raisku.
Aga elus ikka sünnib mõnda,
„Viljaveskil“ juhtus nõnda:
toonekured tantsu löid
ja „Viljaveskil“ poja tõid.

See poiss oli tark ja tähtsa moega,
kõik kiitsid „Viljaveski“ poega.
Tal selge kõik see põlluvärk,
ta nimeks saigi „Veskitark“.
„Viljaveski“, rõõsk ja rõõmus,
poja auks tegi mõned sõõmud.
Taluleiba, piima pakkus
ja jälle tegi tööd, et käed olid rakkus.

Poiss kosuda sai kuu või kaks,
siis asi läks jälle põnevaks.
Kõmas siin ja kõmas seal,
„Viljaveski“ on taas käima peal.
Veskieit ei teinud jutust välja,
vanaviisi õpetas ja tegi nalja.
Aga sügiseks oli selge snitt,
„Viljaveskil“ tõesti sündis titt.

Sel titel kelmikad olid silmad,
lauluga tuli siia ilma.
Lori oli suus ja hing oli visa,
Jaksi Olev on ta isa.
Peeti nõu ja löödi lokku,
vaderid kõik jooksid kokku,
arutleti, nii kuis mood,
sai plika nimeks „Tõsilood“.

Tal koduks veskikamber sai,
ta veski Mardi hoolde jäi.
See veskipere üheskoos
üks täkke läinud õnneloos.
Oh, jätkuks jõudu-jaksamist
ja veskikivil jahvamist!
Aeg armu näidata võiks nii,
et tulles püsiks veskitiib.

märtsis 1992. a

Hüvastijätt „Viljaveskiga“

Sa jätsid hüvasti, et mitte enam tulla
niisugusena, kuidas aastaid tundsin sind.
Sa jätsid hüvasti ja ma ei saanud öelda,
kui väga valusalt see sõna tabas mind.

Võib-olla kunagi veel tagasi sa tuled,
võib-olla kunagi veel sõbraks oled sa.
Kui siis sul kaasas on hoopis teised tuuled
ja ma ei tea, kas need mu tuppa mahuvad.

Kuid ikkagi ma ootan veel su „tere“
ja briisi, et jääks ellu veskitiib.
Sa oled andnud mulle piisa oma verest
ja selle eest sind tänan alati.

25. augustil 1992. a

* Loetud 3. oktoobril 1992 Paide kultuurimajas „Viljaveski“ kümnnendal sünnipäeval, mis oli ka matus. „Perekonnavalsi“ esitasin samal üritusel.

Käisin ringi mööda Eestimaad

Läksin mina, läksin mina läbi külatänava,
läbi külatänava ja välja oma väravast.
;:Oh sina poiss, kas sa ka tead,
mida mina nägin siis Eestimaal.::

Mets – see meie kullavaru sadamaisse rändas,
salaviin – see maksuametile näitas hända.
;:Väiksed sulid ringi triblasid,
suured ülalt kõrgelt nende peale vaatasid.::

Kultuur see vaatas õige kurvalt tuleviku poole.
Libud olid ära teeind mõistmise ja hoole.
;:Tugevasti kreenis oli Eesti meel
ja ära risustatud oli eesti keel.::

Salakaupa üle piiri sisse-välja vooris,
põllumehed appi hüüdsid mitmehäälses kooris.
;:Ei neid kuulnud-mõistetud,
maaelu peale mõeldagi ei tahetud.::

Läksin mina nukral meelel muudkui aina edasi,
Toompea künkanõlva peale välja jõudsin sedasi.
;:Oh sa poiss, kas sa ka tead,
päris kirbutsirkust nägid minu silmad seal.::

Riigikogu Laarile näe jala taha pani.
Küsis, kus on rublamüügist kokku aetud *money*.
;:“Seda öelda ma ei saa,
puu otsas olin parasjagu!“ vastas Laar.::

Panga president siis äkki peaministriks tahtis,
uhket vanaaegset tooli hirmuga ta vahtis.
;:Mul ükskõik, nii mõtlen ma,
kas istub selle tooli peal Kallas või Laar.::

Presidendil, parlamendil seis on vahest nullis,
omavahel viskavad kirja ja kulli.
;:Tulemus on nii kui vanast? Vildelgi,
kord Vestmann all, kord Piibeleht on kápuli.::

Kodakondsusseadus Riigikogus võeti vastu,
Estam selle vastu hirmsa raginaga astus.
;:Näljastreigi välja kuulutas,
oma seedimist banaanidega tuulutas.::

✓
Riigivara pärandusel Sarnet ei jää jänni,
igapidi sekundeerib talle proua Hänni.
:,:Seal, kus on, sinna annavad
ja kröösustele vara kokku kannavad.:,:

ERSP-st siis Andi Meister kindlalt välja astus,
sealne eetika ta südamele hakkas vastu.
:,:Kelam hüüdis järgi nii:
„Portfell! Portfell! Portfell anna tagasi!“.:,:

Olesk näitas, et ta oskab hästi lasta kuppul,
kinni kuras RTV ja EVTV nupud
:,:Tont sest asjast aru saab,
mis vuntsil oli oli mõtte: selle sammuga.:,:

Ei talvetuules toomepuugi õites enam hõlju,
tema õitsemine kandnud vägevamaid vilju.
:,:Ostab, müüb ja vahetab
nii lennukeid kui püstoleid me deputaat.:,:

Tulin mina tagurpidi Toompea künkalt alla,
süda oli kuri ja pisar oli valla.
:,:Mõtlen nii ja mõtlen naa,
minu meelest miskit viltu on siin Maarjamaal.:,:

veebruaris 1995. a

Valimisvalss

Kui möödas on jaanuar, veebruar ka
ja saabumas on paastukuu,
siis valimisvalssi me tantsime koos,
seal algamas viimane tuur.

Seda valssi ma rõõmuga tantsin,
kui partner on kindel ja hea,
kes varbaid villi ei talla,
kes takti ja viisigi peab.

Oma partnerit oisimas olen nüüd ma,
mõte töötab ja terav on pilk.
Et hiljem mind jahmatus jalust ei viiks:
„No oli lõhe! Aga näe nüüd on silk!“

Loen plusse ja miinuseid kokku,
leian mõnestki mõndagi head.
Aga miskit on üle või puudu,
mis see täpselt on, seda ma ei tea!

Luuameestega tantsima minna ei saa,
ERSP-ki ei usalda ma.
Nende südametunnistust puhtaks ei pea,
enda kiitusest aru ei saa.

Rahajõmmide naeratav kogu
lausa seirab mind päeval ja ööl.
Ma ju aimates näen telgitagust
ja see teadmine südant mul sööb.

Nõnda seiran ma ühte ja silmitsen teist,
jääb ahtamaks valitud ring.
Näen tühisust, lollust ja mõndagi muud,
nii muutubki nullik neil hind.

Sõnameistreid – jah, neid meil ju leidub,
seab püüniseid varblaste koor.
Annaks taevas, et sisse ei langeks
nende võrku ei vana, ei noor.

Minu partneril tõsidus, tarkus on üll,
tema silmis ma valet pole näind.
Sünnist saati teda usaldand olen ma küll
ja mõttes ühist sammu olen käind.

Jah, kaasa ma EME-ga lähen
ja ei kahetse seda ma eal.
Tuleb raskusi rohkem või vähem,
aga samm on tal kindel – ma tean!

veebruaris 1995

* Lauldud Vändra kultuurimajas veebruaris või märtsis RTV-le või ETV-le, ei mäleta, kumb oli.